

Sygn. akt VII U 916/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Popielińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Adrianna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2013 r. w Gdańsku

sprawy L. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o datę wznowienia wypłaty świadczenia

na skutek odwołania L. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 13 marca 2013 r. nr (...)

oddala odwołanie.

/ Na oryginale właściwy podpis. /

Sygn. akt VII U 916/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 marca 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił L. W. uchylecia decyzji z dnia 04 października 2011r. w części , w jakiej decyzja ta zawiesza na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), prawo do emerytury za okres od dnia 01 października 2011r. do 31 lipca 2012r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i z tym dniem następuje utrata mocy obowiązującej aktu normatywnego , którego dotyczy orzeczenie Trybunału. W wyroku z dnia 13 listopada 2012r. , który został ogłoszony w dzienniku ustaw z 2012r. poz. 1285 w dniu 22 listopada 2012r. , Trybunał konstytucyjny nie wskazał ani w wyroku ani w jego uzasadnieniu innej daty utraty mocy prawnej wskazanych z decyzji przepisów. Tym samym wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. nie ma zastosowania do przypadającego przed dniem 22 listopada 2012r. okresu zawieszenia emerytur na podstawie przepisu art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. tzw. ustawy zmieniającej w zw. z art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Od powyższej decyzji ubezpieczony złożył odwołanie wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i nakazanie organowi rentowemu wypłaty emerytury zgodnie z wnioskiem, wskazując iż zaskarżona decyzja jest sprzeczna z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. , w oparciu o który należy przyjąć fikcję prawną, iż przyczyna prawna wstrzymania wypłaty emerytury nigdy nie istniała w stosunku do osób, którym emerytury przyznano przed 1 stycznia 2011r., a które kontynuują zatrudnienie istniejące przed przyznaniem emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczony L. W. , urodzony (...), w dniu 20 sierpnia 2008r. wystąpił z wnioskiem o przyznanie mu prawa do emerytury.

Decyzją z dnia 17 października 2008r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonemu od dnia 01 sierpnia 2008r. tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek , prawo do emerytury. Jednocześnie organ rentowy zawiesił wypłatę emerytury, z uwagi na kontynuację zatrudnienia przez ubezpieczonego w Zarządzie (...) S.A .

Decyzją z dnia 16 marca 2009r. organ rentowy wznowił ubezpieczonemu wypłatę świadczenia od dnia 01 lutego 2009r. tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek , ponownie ustalając jego wysokość. Ubezpieczony nadal kontynuował zatrudnienie i pobierał emeryturę.

Decyzją z dnia 04 października 2011 r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wstrzymał ubezpieczonemu wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011r. na podstawie art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych ustaw (Dz. U. Nr 257 poz. 1726).

Od powyższej decyzji ubezpieczony nie złożył odwołania.

Do dnia 24 sierpnia 2012r. ubezpieczony kontynuował zatrudnienie w Zarządzie (...) S.A. a w dniu 27 sierpnia 2012r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o odwieszenie i rozpoczęcie wypłacania emerytury.

Decyzją z dnia 30 sierpnia 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wznowił ubezpieczonemu wypłatę świadczenia od dnia 01 sierpnia 2012r. tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek , ponownie ustalając jego wysokość.

W dniu 20 listopada 2012r. powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. ubezpieczony wniósł o wypłatę części emerytury za okres od 01 października 2011r. do dnia 31 lipca 2012r. zawieszoną na podstawie zmiany przepisów emerytalnych obowiązujących od dnia 01 października 2011r. którą to zmianę Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodną z konstytucyjną zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa.

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 13 marca 2013r. odmówił L. W. uchylecia decyzji z dnia 04 października 2011r. w części , w jakiej decyzja ta zawiesza na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), prawo do emerytury za okres od dnia 01 października 2011r. do 31 lipca 2012r.

(okoliczności niesporne , dowód : akta emerytalne ZUS)

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. w sprawie sygn. Akt 2K/12 Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W punkcie 9 uzasadnienia wyroku Trybunał Konstytucyjny określił jego skutki podając, że art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. (**tj. od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.**), bez konieczności rozwiązania stosunku pracy utraci moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw. Przedmiotowe orzeczenie ogłoszone zostało w Dzienniku Ustaw z dnia 22 listopada 2012 r. pod. poz. 1285.

Powyższy stan faktyczny, który był niesporny w sprawie, Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach emerytalnych, których prawdziwości i rzetelności nie kwestionowała żadna ze stron postępowania. Sąd również nie znalazł podstaw, aby je kwestionować z urzędu.

Przedmiotem oceny Sądu była jedynie prawidłowość wydania przez organ rentowy decyzji odmawiającej ubezpieczonemu uchylenia decyzji z dnia 04 października 2011r. w części w jakiej decyzja ta dotyczy zawieszenia prawa do emerytury za okres od dnia 01 października 2011r. do dnia 31 lipca 2012r. , co oznacza , w ocenie organu rentowego, brak podstaw wypłaty wyrównania emerytury zawieszony w tym okresie w kontekście treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. wydanego w sprawie o sygn. Akt 2K/12 .

Dla porządku jedynie wskazać należy, iż w niniejszej sprawie wniosek ubezpieczonego o wypłatę świadczenia emerytalnego zawieszony na podstawie przepisu uznanego następnie przez Trybunał Konstytucyjny cytowanym wyżej wyrokiem z dnia 13 lutego 2012r. za niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej , stanowił w istocie skargę o wznowienie postępowania administracyjnego zakończony prawomocną decyzją organu rentowego z dnia 04 października 2011r. w przedmiocie zawieszenia wypłaty świadczenia emerytalnego ubezpieczonego od dnia 01 października 2011r. . Skarga ta znajduje oparcie w art. 272 § 1 i 2 k.p.a. jako podstawa wzruszenia prawomocnej decyzji organu rentowego i w konsekwencji , w przypadku uznania zasadności wznowienia, podjęcia wypłaty wstecz za okres zawieszenia tj. co do świadczeń przypadających za okres od 1 października 2011 r. do 31 lipca 2012 r. Bezspornym bowiem jest, iż w przedmiotowej sprawie pozwany wypłaca ubezpieczonemu świadczenia emerytalne od dnia 01 sierpnia 2012r. z uwagi na rozwiązanie przez ubezpieczonego stosunku pracy z dotychczasowym prawodawcą, na rzecz którego świadczył pracę .

Art. 272. stanowi zaś : § 1. Można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

§ 2. W sytuacji określonej w § 1 skargę o wznowienie postępowania wnosi się w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Jeżeli w chwili wydania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego orzeczenie sądowe nie było jeszcze prawomocne na skutek wniesienia środka odwoławczego, który został następnie odrzucony, termin biegnie od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu.

Okoliczności tej ,w ocenie sądu rozpoznającego odwołanie, w żadnym zakresie nie należy pomijać, albowiem aczkolwiek przesłanki wznowienia postępowania mają swe źródło w przepisach postępowania administracyjnego, a wady decyzji związane z naruszeniem procedury postępowania administracyjnego nie podlegają co do zasady ocenie w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych , jednakże w okolicznościach niniejszej sprawy rzutują na ustalenie czy i od jakiej daty strona ma prawo do wypłaty emerytury zawieszony na podstawie uznanego za niezgodny z konstytucją przepisu , czyli pośrednio wpływa na ocenę merytoryczną prawidłowości wydanej decyzji, która podlega kontroli sądu pracy i ubezpieczeń społecznych.

Co prawda przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998r. (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, ze zm.), zawierają de facto samodzielną podstawę dokonania zmiany prawomocnej decyzji organu rentowego orzekającej o prawie do świadczenia lub jego wysokości vide : art. 114 ust. 1, jednakże konsekwencją uwzględnienia nowych okoliczności jest wydanie decyzji i ponowne ustalenie prawa lub wysokości z datą powzięcia informacji o okoliczności uzasadniającej ponowne ustalenie. Takie zresztą stanowisko organ rentowy ujawnia się w decyzjach podejmujących wypłatę świadczeń emerytalnych od dnia 22 listopada 2012r. tj. od daty ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego , podczas gdy konsekwencją weryfikacji decyzji -w oparciu o orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego eliminujące z obrotu prawnego przepis uznany za niezgodny z Konstytucją- jest konieczność uwzględnienia zmiany stanu prawnego, od dnia wydania decyzji na podstawie przepisu , którego zgodność z Konstytucją zakwestionował Trybunał Konstytucyjny.

Okoliczności te zresztą zasadnie podnosił w swym odwołaniu ubezpieczony.

W niniejszej sprawie jednakże okoliczność ta pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie sądu , albowiem Sąd Okręgowy mając na uwadze fakt, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12 ma określony zakres podmiotowo – przedmiotowy, stanął na stanowisku , iż w kontekście daty przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury tj. od dnia 01 sierpnia 2008r. w stosunku do ubezpieczonego wyrok Trybunału Konstytucyjnego , na który powołuje się we wniosku i w odwołaniu , nie ma zastosowania, bowiem ubezpieczony nie znajduje się w katalogu podmiotów, do których powyższy wyrok ma zastosowanie.

Podkreślenia wymaga, iż art. 103 a ustawy dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wprowadzony art. 28 w związku z art. 6 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010r. , zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą , na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury , ustalonym w decyzji organu rentowego, nie znajduje zastosowania wyłącznie do osób, które korzystały z wcześniejszej możliwości nabycia prawa do emerytury, nabywając to prawo w okresie od 08 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2010r. bez konieczności uprzedniego rozwiązania stosunku pracy. Zgodnie ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego zawartym w uzasadnieniu cytowanego wyżej wyroku rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy zmieniającej z dniem 16 grudnia 2010r. spowodowało , że osoby które już skutecznie nabyły i realizowały prawo do emerytury w okresie od 08 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2010r. musiały , na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010r. w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, poddać się nowej , mniej korzystnej dla nich treści ryzyka emerytalnego. Innymi słowy , ubezpieczeni, którzy prawo do emerytury uzyskali po spełnieniu jedynie warunku osiągnięcia wieku (oraz odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego) , musieli ponownie zrealizować swoje prawo do emerytury według nowej treści ryzyka , czyli spełnić także warunek rozwiązania stosunku pracy , aby nadal poobierać od 01 października 2011r. emeryturę. Podsumowując , Trybunał Konstytucyjny wskazał, iż dokonana przez ustawodawcę zmiana polegająca na dodaniu do ustawy o emeryturach i rentach z FUS art. 103 a reguluje de facto niezwykle ważną z punktu widzenia nabycia prawa do emerytury kwestię , jaką jest treść ryzyka emerytalnego. W tym kontekście, jak podkreślił Trybunał Konstytucyjny, jeśli ubezpieczony już raz skutecznie spełnił warunki do przyznania prawa do emerytury , to niedopuszczalne jest - z punktu widzenia zasady ochrony zaufania obywatela do państwa i do stanowionego przez nie prawa – nakazanie mu zastosowania się do nowej treści ryzyka , czyli nakazanie mu ponownego zrealizowania już raz skutecznie zrealizowanego prawa do emerytury.

W okolicznościach niniejszej sprawy bez znaczenia pozostaje fakt podjęcia przez organ rentowy decyzją z dnia 16 marca 2009r. wypłaty emerytury od dnia 01 lutego 2009r. , albowiem w przypadku ubezpieczonego treścią ryzyka emerytalnego nadal objęty był warunek rozwiązania stosunku pracy obowiązujący w dacie przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury tj. w dniu 01 sierpnia 2008r. Podjęcie wypłaty było bowiem jedynie konsekwencją zastosowania się przez organ rentowy do obowiązującego w dacie wniosku stanu prawnego tj. uchylenia art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dniem 08 stycznia 2009r. Okoliczność ta pozostawała jednakże bez wpływu na treść ryzyka emerytalnego, jakiemu był poddany ubezpieczony

występując w sierpniu 2008r. z wnioskiem o emeryturę i uzyskując to prawo od 01 sierpnia 2008r. Godzi się w tym miejscu przytoczyć stanowisko Trybunału Konstytucyjnego zawarte w uzasadnieniu cytowanego wyżej wyroku z dnia 13 listopada 2012r. , iż rozpatrywana sprawa (tj. badanie zgodności z konstytucją zakwestionowanych przepisów) nie dotyczyła istoty rozwiązania zawartego w art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych . Trybunał, jak wyjaśnił, nie badał konstytucyjności obowiązku uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą jako warunku realizacji nabytego prawa do emerytury , lecz zastosowanie nowej treści ryzyka emerytalnego na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010r. do osób, które w momencie jej wejścia w życie miały już ustalone i zrealizowane prawo do emerytury tj. nie były objęte ryzykiem rozwiązania stosunku pracy , a prawo do emerytury uzależnione było jedynie od osiągnięcia wymaganego wieku i stażu ubezpieczeniowego.

Ubezpieczony w kontekście niespornego stanu faktycznego bezsprzecznie nie miesi się w kategorii osób, do których wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma zastosowanie, zatem orzeczenie to nie może stanowić w stosunku do ubezpieczonego podstawy do wypłaty zawieszony emerytury za wnioskowany okres.

Skoro w sytuacji prawnej ubezpieczonego jego wniosek de facto nie był oparty na ustawowej podstawie wznowienia wynikającej z przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r. prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn. Dz. U. z 2012r. 270 ze zm.) organ rentowy zastosował dyspozycję art. 114 ust. 1 cyt. wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych , wydając zaskarżoną decyzję.

Brak zatem podstaw, w ocenie Sadu Okręgowego, do zmiany zaskarżonej decyzji w kierunku postulowanym przez ubezpieczonego, co mając na uwadze na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz przywołanych przepisów orzeczono jak w sentencji orzeczenia.

SSO Monika Popielińska